

maga mély tónusával és humánus karakterével önként ajánlkozik a magyar zeneszerzők számára a gyász bensőséges hangszerűl: évtizedekkel ezelőtt Soproni József édesanyjára emlékezve komponálta 1. gordonkaversenyét.) Kocsár műve, akárcsak Tóth Péteré, a hagyományos hangrendszerhez való visz-szatérés jegyében fogant, de hangzásvilága 1994-ben még érdekesebb, disszonásabb, mint a fiatalabb kolléga munkája 2012-ben, s ha a stílus forrásvidékét keressük, az ottani olaszos hatás helyett itt a bartóki idióma ösztönzésére kell felfigyelnünk. Feltűnő volt már első meghallgatásra is a zene motivikus koherenciája és a cselló szólamának mindvégig emberi beszédet idéző ritmizálása, gesztikája. E tulajdonságokat egy minden tekintetben példamutató igényességű előadás segítette felszínre: Rohmann Ditta, a fiatal

magyar csellistageneráció kortárs zene iránt kezdettől elkötelezett tagja ragyogóan megtanulta és anyanyelvi természetességgel, érzelem- és indulatgazdagon játszott a nehéz szólamát, a zeneszerző fia, Kocsár Balázs pedig a tőle megszokott takarékos manuális eszköztárral, de teljes azonosulással vezényelte a Gordonkaversenyt.

Sibelius nem könnyű szerző: nálunk nem ismerik, nem szeretik, műveinek előadásába éppenséggel bele is lehet bukni, mert könnyen megtörténhet, hogy a kompozíciók sajátos világát nem sikerül érdekessé, vonzóvá tenni a dallamosabb, kitárulkozóbb zenékhez szokott magyar közönség számára. Kocsár Balázs a Savaria Szimfonikus Zenekar élén a második részben rendkívül vonzó, emlékezetes részletekben gazdag 5. szimfóniát vezényelt. Felfigyelhettünk a

sibeliusi „másságra”: a zene északias, zord, zárkózott szépségére, arra a kompozíciós felfogásra, amely apró motivikus elemekből, szinte egy késő romantikus minimalizmus szellemében, sok ismétléssel hajlamos nagyobb felületeket kialakítani. És felfigyelhettünk arra a miénktől eltérő esztétikára, amely mást tekint dallamnak, mint Európa délebbi vidékeinek szerzői. A három tétel vonzón, szuggesztívan hatott, felemelően hatásos végkifejlettel, s az élmény megte-metésében egyformán jelentős szerepet játszott a tökéletes szakmaisággal, lényegre törően, minden sallangtól mentesen vezénylő karmester és partnere, a Savaria Szimfonikus Zenekar, amely, akár a koncert többi számában, ezúttal is tudása legjavát igyekezett nyújtani, érezhető kedvvel és odaadással muzsikálva.

CD-kritika

200 éves a Pannon Filharmonikusok

1811. december 9-én hangzott el alapító karmestere, Lickl György vezényletével Pécsen a Zeneművész Társaság első hangversenye. A pécsi zenekari muzsikálás történetében a következő fontos mérföldkő 1984, amikor önálló művészeti intézményként alakult meg a Pécsi Szimfonikus Zenekar. A közelmúltban besűrűsödtek az események, gyakran váltották egymást az együttes vezető karmesterei. A város zenei életének nagy lendületet adott, hogy 2010-ben Pécs Európa kulturális fővárosa lett, s az utóbbi évek törekvéseinek eredményességét a Kodály Központ elkészülte jelzi. Természetes tehát, hogy a bicentenárium alkalmából korongon is megőrkítésre kerültek pécsi koncertek emlékezetes pillanatai. A kiadványnak – finoman szólva – nincs gazdája, nem tudni, ki válogatott a koncertfelvételek kétségkívül gazdag választékából. A kísérszöveg a 2010. január 2-ai és 2011. december 9-e közötti időszakból ígéri a válogatást, ám a 13 műsorszám között akad kakukktójás is (amennyiben pontosan tüntették fel a dátumot): Puccini Messa di Gloriájának 2007-ben rögzített felvételéből szereplő Kyrie-tétel. Ezenkívül még két részlet származik a Pécsi Bazilikából (azok a Kodály Központ megnyitása utáni időből), a többi helyszíne a Kodály Központ (egy részlet a nyitókoncertből való). Eddig rendszerezhetőek a tények, a továbbiakban

csak nagy vonalakban körvonalazhatóak a szándékok. Nyilvánvaló a sokszínűsége, változatosságra való törekvés; a karmesterek közül csak a jelenlegi vezető karmester, Bogányi Tibor és Wass András szerepel kétszer, a zeneszerzők közül pedig csupán Brahms. Ettől kezdve random-rendszer uralkodik, más szóval: korántsem végighallgatásra szánták a korongot, amelynek terjedelmét alaposan kihasználták. A hallgatnivaló összideje csaknem 79 perc, s a zárótételek végén felcsattanó tetszésnyilvánítást is csak jelzésértékűen szerepeltették, a taps szinte azonnal kezd elúszni.

Az új pécsi koncertterem akusztikáját csak dicséret illeti, amikor emlegetik az előadók vagy a hallgatók – a felvétel tanúsága szerint „szigorú és igazságos”, jót és rosszat, szándékot és véletlent egyaránt plasztikusan visszaad. Végighallgatva a műsort, korántsem nevezhető „best of” összeállításnak, ami abból a szempontból rendkívül tanulságos, hogy visszahallgatva szembesíti a játékosokat a tényleges hangzással. Örömet kétségkívül azoknak a hallgatóknak okoz, akik jelen voltak e rendezvényeken, az ő számukra a részletek az egykori koncerttermi atmoszférát is felidéznek. Ők tehát a „szívükkel hallgatják” a nosztalgiaműsort, boldogan.

Aki nem volt jelen a felidézett esteken, csupán budapesti szereplései alapján ismeri a zenekart, nem rejtheti véka alá a csalódását. Látvány nélkül, pusztán a tényleges hangzásra hagyatkozva, igencsak sok kifogásol-

nivalót talál. Ehhez kétségkívül hozzájárul az a fokozódó rossz érzés, amit a részletek egymásra következése idéz elő. Túl „közel vannak” a részletek, hacsak valaki nem veszi a fáradságot, hogy trackenként megszakítsa a folyamatot. Ráadásul, érzelmileg hangulatilag sem illeszkednek jólesően a részletek, ha megszakítva hallgatnánk, akkor is kioltják egymás hatását. Lehet-e teljes értékűen figyelni Lickl János György Offer-tóriumára Csajkovszkij IV. szimfóniájának fináléja után?

Hathat-e Puccini Messa di Gloriájának Kyriéje Bartók II. hegedűversenyének fináléját követően? S hogy kerül e Kyrie után a gyakran ráadásszámmá degradált VI. magyar tánc, Brahms egyébként kétségkívül hatásos darabja? A folytatás: Wagner remekének közkedvelt részlete, a walkürok lovaglása, majd befejezésül Fekete-Kovács Kornél műve, a „Händel with Care”. Tudom, olcsó dolog műsor összeállítással, sorrenddel kötözködni, de aki végighallgatja a korongot, megéri az indulatosságot.

Több-kevesebb érzékeny-szép szegmens, több bizonytalan indítás, kiszámíthatatlan kontúrok – olyan mozzanatok váltak kirívóvá, amelyeken a hangverseny látogató figyelme készséggel átsiklik. A hangfelvételt óhatatlanul is másként hallgatjuk – ezt hagyta figyelmen kívül a műsor összeállítója. Talán éppen azért, mert nem tudott elvonatkoztatni hangzó emlékképeitől. S nyilvánvaló: minél több elemből akarta felépíteni ezt a kis akusztikus emlékművet – ami személyes töltéssel minden bizonynal szerethető.

Fittler Katalin